

POSTANOWIENIE

Dnia 10 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z wniosku T.G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
z udziałem zainteresowanych: K.M.W., G. s.r.o w Słowacji
o podleganie ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 października 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 6 kwietnia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 6 kwietnia 2016 r., sygn. akt III AUa (...) Sąd Apelacyjny w (...) w sprawie z wniosku T.G. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. o podleganie ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych uwzględnił apelację ZUS od wyroku Sądu Okręgowego w W. z 24 lutego 2015 r., sygn. akt IX U (...) i zmienił zaskarżony wyrok oddalając odwołanie od decyzji ZUS z 12 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w W. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z 12 kwietnia 2013 r. i stwierdził, że wnioskodawczynie T.G. od dnia 1 marca 2012 r. podlegała ustawodawstwu słowackiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych i zasądził od organu rentowego na rzecz wnioskodawczynie kwotę 120,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

T.G. prowadzi działalność gospodarczą na własny rachunek na terenie Polski. Z tytułu tej działalności odprowadza składki na rzecz organu rentowego. W dniu 1 marca 2012 r. wnioskodawczynie zawarła dodatkowo umowę o pracę ze słowackim pracodawcą – G. s.r.o. z siedzibą w C. na Słowacji. Zgodnie z zawartą umową zobowiązała się do wykonywania na rzecz pracodawcy pracy promotora usług i produktów świadczonych przez pracodawcę lub klientów pracodawcy. Praca polegała na kontaktowaniu się z klientami pracodawcy i przedstawieniu zakresu działalności pracodawcy i jego usług (usługi marketingowe i doradcze). Miejszem pracy określonym w umowie jest Republika Słowacka.

W dniu 2 stycznia 2013 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wpłynął wniosek wnioskodawczynie o ustalenie ustawodawstwa właściwego, w którym wnioskodawczynie poinformowała, że prowadząc działalność gospodarczą w Polsce, jednocześnie z dniem 1 marca 2012 r. podjęła zatrudnienie na terenie Słowacji. Do wniosku załączyła umowę o pracę z dnia 1 marca 2012 r. oraz druk zgłoszenia do słowackiej instytucji ubezpieczenia.

W wyniku postępowania organ rentowy uznał, że wnioskodawczynie prowadząc działalność gospodarczą w Polsce podlegała polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z zasadą ogólną - miejsca wykonywania pracy, która została określona w art. 11 ust. 2 lit. a Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) NR 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w/s koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE L 166/1 z dnia 30 kwietnia 2004 r. ze zm.). W konsekwencji, decyzją z 12 kwietnia 2013 r. organ rentowy stwierdził, że od dnia 1 marca 2012 r. wnioskodawczynie T.G. podlega ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Rozpoznając sprawę w wyniku apelacji organu rentowego Sąd Apelacyjny nie zgodził się ze stanowiskiem Sądu pierwszej instancji, wskazując, że w realiach niniejszej sprawy organ rentowy zgodnie z procedurą art. 16 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia nr 883/2004 (Dz.Urz. UE L 284 z 30 października 2009 r., s. 1 i nast. z późn. zm.), pismem z 12 kwietnia 2013 r. poinformował słowacką instytucję ubezpieczeniową, że dla T.G. od 1 marca 2013 r. ustalił polskie ustawodawstwo. Pismo to zostało doręczone słowackiej instytucji

23 kwietnia 2013 r. i tym samym od tego dnia rozpoczął bieg termin dwumiesięczny (art. 16 ust. 3) na złożenie sprzeciwu w powyższym zakresie. Słowacka instytucja ubezpieczeniowa w tym terminie nie złożyła zastrzeżeń w powyższym zakresie i tym samym określenie ustawodawstwa przez organ rentowy stało się ostateczne. Oznacza to, że organ rentowy wyczerpał tryb konieczny przewidziany w art. 16 ust. 2 i 3 rozporządzenia nr 987/2009, a tym samym uznał stan kolizji ustawodawstw Polski i Słowacji.

Sąd odwoławczy zwrócił również uwagę na pismo słowackiego organu ubezpieczeniowego z dnia 25 lipca 2013 r., z którego wynika, że między innymi firma „G.” s.r.o., a więc pracodawca wnioskodawczynie, została przez ten organ uznana za tzw. firmę skrzynkową, której pracownicy w rzeczywistości nie świadczyli pracy na rzecz pracodawcy na terenie Słowacji. Na tej podstawie Sąd uznał, że wnioskodawczynie nie świadczyła w rzeczywistości pracy na terenie Słowacji.

Sąd drugiej instancji ocenił również, że nieprawidłowo Sąd Okręgowy uznał, że przedstawione przez wnioskodawczynię dokumenty w postaci zgłoszenia do ubezpieczenia na terenie Słowacji oraz druk E 104 są dokumentami potwierdzającymi podleganie słowackiemu ubezpieczeniu społecznemu. Sąd Apelacyjny wskazał, że zgłoszenie jest aktem jednostronnym i nie pociąga za sobą tytułu do ubezpieczenia słowackiego. Ponadto zostało wydane przez firmę „M.” s.r.o., a więc nie przez pracodawcę wnioskodawczynie. Z kolei druk E 104 stanowi kopię nie potwierdzoną za zgodność z oryginałem, co w ocenie Sądu dyskwalifikuje jego moc dowodową. Nawet gdyby jednak przyjąć jego wartość dowodową, to z jego treści wynika, że dotyczy ubezpieczenia zdrowotnego.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżyła w całości skargą kasacyjną odwołująca się. Skargę oparto na zarzucie naruszenia przepisów prawa materialnego i procesowego.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na przyczynie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Wskazano, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, bowiem ocena Sądu drugiej instancji, że przeprowadzone przez polskie organy rentowe postępowanie było realizacją zapisów przepisów o koordynacji systemu zabezpieczenia społecznego w zakresie współpracy, oparta na nie potwierdzonych przez instytucje

słowackie zarzutach o pozorności pracy wnioskodawczynie na terenie Słowacji, była nieprawidłowa.

Organ rentowy nie składał odpowiedzi na skargę kasacyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawczynie nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in.

postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

W skardze kasacyjnej nie wykazano, aby była ona rzeczywiście oczywiście uzasadniona. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania opiera się w istocie jedynie na polemice pełnomocnika wnioskodawczynie z oceną stanu faktycznego dokonaną przez Sąd Apelacyjny. W uzasadnieniu wniosku nie wykazano, aby Sąd faktycznie naruszył prawo i to w sposób oczywisty i kwalifikowany, uzasadniający przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżąca nie udowodniła, że Sąd drugiej instancji naruszył przepisy, uznając, że polski organ rentowy dopełnił procedury koordynacji określonej w art. 16 rozporządzenia nr 987/2009, fakt, że strona nie zgadza się z taką oceną Sądu nie oznacza automatycznie naruszenia przez Sąd prawa, dodać należy, że w uzasadnieniu nie wskazano jakie dowody przemawiałyby za przyjęciem, że procedura nie została przeprowadzona, nie wskazano również jakie przepisy zostały przez Sąd naruszone podczas dokonywania przez niego ustaleń.

Warto zauważyć, że Sąd odwoławczy nie kierował się przy wydawaniu zaskarżonego wyroku jedynie pismem z 25 lipca 2013 r., w którym słowacki organ ubezpieczeniowy poinformował o tym, że rzekomy pracodawca wnioskodawczynie uznany został za przedsiębiorstwo, które zawiera pozorne umowy o pracę, które następnie nie są wykonywane. Pismo to jedynie uzupełniało argumentację Sądu Apelacyjnego opartą na fakcie, że słowacki organ ubezpieczeniowy nie zgłosił w terminie żadnego sprzeciwu do pisma, w którym Zakład Ubezpieczeń Społecznych informował o objęciu wnioskodawczynie polskim systemem ubezpieczeń

społecznych, wykonując dyspozycję art. 16 rozporządzenia nr 987/2009.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

as